

fo.remissvar@regeringskansliet.se

fo.ssk@regeringskansliet.se

Försvarsdepartementet

Vår referens: Dnr 23–27516

Remissvar över betänkandet SOU 2023:50 En modell för svensk försörjningsberedskap (Fö2023/01478)

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. PTS har med utgångspunkt från detta följande synpunkter på betänkandet SOU 2023:50.

Sammanfattning

PTS instämmer i utredningens huvudsakliga förslag. Myndigheten har dock följande synpunkter och förslag:

- PTS bedömer att myndigheten behöver tillskott av mer än de tre årsarbetskrafter som föreslås i avsnitt 18.1.2 i betänkandet. Skälet för detta är främst att PTS som försörjningsanalysmyndighet bör bistå behovsrapporterande myndigheter samt länsstyrelser med vägledning och information som är specifik för försörjningsanalysområdet. Även övriga som kan behöva lämna information inom försörjningsanalysområdet, såsom beredskapssektorsansvariga myndigheter som inte är försörjningsanalysmyndigheter, beredskapsmyndigheter som inte ingår i någon beredskapssektor, kommuner, regioner och näringsliv bör få områdesspecifik vägledning och information. Detta arbete kräver resurser hos PTS. I betänkandet

lyfts frågan om vägledning för behovs- och försörjningsanalyser endast gällande vad som ska tas fram av MSB.

- PTS bedömer därutöver att myndigheten kommer att behöva ytterligare finansiering för hanteringen av en ökad mängd säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt bearbetningen av dessa. Det handlar om såväl personal som tekniska lösningar.
- PTS föreslår att försörjningsanalysmyndigheterna ges föreskriftsrätt eller uppdrag att ta fram vägledning och information för närmare innehåll i behovsanalyserna inom respektive försörjningsanalysområde, medan MSB ges föreskriftsrätt för närmare innehåll i försörjningsanalyserna.
- PTS föreslår central styrning av frågor om ersättning enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen.

Arbetskostnader kan uppstå hos en aktör som besvarar en begäran om upplysningar enligt lagen. Så som lagen är utformad är det upp till varje enskild myndighet att hantera frågan om vilken ersättning som kan utgå, vilket riskerar att föra med sig en betydande ojämlikhet mellan olika sektorer.

PTS föreslår därför i första hand att ersättningsfrågan sköts separat av en annan av regeringen utsedd myndighet, och i andra hand att regeringen tar fram föreskrifter till ledning för vad som dels ska anses utgöra betydande kostnader enligt lag (1982:1004), dels till vilken grad dessa kostnader ska ersättas.

Behovet av sektorsspecifik vägledning och information

Behovsanalyserna föreslås innehålla uppgifter om vad som utgör samhälls- och totalförsvarsviktig verksamhet. Många myndigheter har ännu inte identifierat detta inom sitt område på mer än en övergripande nivå. Detsamma gäller hur begreppet ansvarsområde, vilket behovsanalysen föreslås omfatta, förhåller sig till den egna verksamheten. Den vägledning som finns är på allmängiltig nivå och kan vara svår att tillämpa i praktiken. Behovsanalyserna föreslås vidare innehålla uppgifter om vilka näringsidkare som bedriver viss verksamhet, alltså ett utpekande av privata aktörer. Det kan inte uteslutas att detta i vissa fall kan komma att innebära myndighetsutövning, samt att myndigheter kan behöva överväga om utpekanden kan medföra marknadsstörande effekter. För detta saknas vägledning och information. Som nämnt i sammanfattningen bedömer PTS att det finns behov av vägledning som är specifik för försörjningsanalysområdet.

Utredningen föreslår ändringar av förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap som innefattar (26 §) att MSB ska få meddela föreskrifter om innehållet i behovs- och försörjningsanalyser. PTS föreslår som nämnt i sammanfattningen att sådana föreskrifter endast ska avse försörjningsanalyser, och att områdesanpassad vägledning och information för behovsrapporteringen ska tas fram av försörjningsanalysmyndigheterna. PTS föreslår därför att försörjningsanalysmyndigheterna ges föreskriftsrätt för detta, eller uppdrag att ta fram vägledning och information för behovsanalysen inom respektive försörjningsanalysområde.

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Sett utifrån det remitterade betänkandet, och som utredningen konstaterat, är det troligt att delar av det arbete som kommer att bedrivas kommer att utgöra säkerhetskänslig verksamhet. Det handlar då främst om hantering och delning av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Detta kan medföra att aktörer, och då även aktörer som idag inte bedriver säkerhetskänslig verksamhet, kan få nya och framför allt mer omfattande skyddsvärden att hantera. PTS bedömer att ytterligare finansiering behövs för att omhänderta konsekvenserna av hanteringen av en ökad mängd säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt bearbetningen av dessa. Det handlar då både om personalresurser samt tekniska lösningar inom säkerhetsskyddsområdet.

Central styrning av ersättning enligt lag (1982:1004)

PTS ansluter sig till utredningens slutsatser att lagen (1982:1004) är ett väl utformat verktyg för myndigheternas informationsinhämtning. Emellertid anser PTS att frågan om ersättning för deltagande i totalförsvarsplaneringen bör utredas vidare.

Så som lagen är utformad är det upp till varje enskild informationsinhämtande myndighet att komma överens med näringsidkarna i sina respektive sektorer om ersättning för arbete som har medfört betydande kostnader i enlighet med reglerna i 2 § 2 st. lag (1982:1004). Denna ordning riskerar, som nämnt i sammanfattningen, att föra med sig en betydande ojämlikhet mellan olika sektorer.

PTS disponerar för sitt robusthets- och beredskapsarbete medel anslagna i statsbudgeten. För ersättning för arbete som medfört betydande kostnader enligt lag (1982:1004) gör PTS bedömningen att anslagspost 2:5 ap. 3 under utgiftsområde 22 är lämplig att använda. Det är dock inte säkert att alla myndigheter som kan komma att använda lagen har sådana medel tillgängliga för att betala ersättning enligt lagen.

PTS vill av ovan angivna anledning att reglerna om ersättning enligt lag (1982:1004) ses över. I första hand föreslår PTS att reglerna omformas så att den som har fått utföra arbete som har

medfört betydande kostnader inte ska komma överens om ersättning med den myndighet som efterfrågat informationen, utan att ersättningsfrågan sköts separat av en annan av regeringen utsedd myndighet som har tilldelats ett särskilt anslag just för försörjningsberedskaps- och totalförsvarsfrågor.

I andra hand föreslår PTS att regeringen tar fram föreskrifter till ledning för vad som dels ska anses utgöra betydande kostnader enligt lag (1982:1004), dels till vilken grad dessa kostnader ska ersättas.

PTS vill understryka att PTS endast vill se en översyn av reglerna om ersättning, inte om vilka myndigheter som får använda lagen eller lagens övriga konstruktion.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Catarina Wretman. I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschefen Patrik Bystedt, ställföreträdande avdelningschefen Roger Gustafsson, enhetschefen Rita Hammarstedt samt juristerna Fredrik Olofsson och Sofie Hagman (föredragande) deltagit.

